

Revitalizace toku Alte Elde

ZLEPŠENÍ
STRUKTURY
VODNÍHO TOKU

Průchodnost, struktura břehů, vydra, hospodaření s vodou v krajině,
Natura 2000

V údolí řeky Alte Elde bylo během tří dílčích projektů zrealizováno 70 jednotlivých opatření s cílem **zvýšit průchodnost toku** a zlepšit vodní režim, také proto, aby se umožnilo rozšíření vyder k Labi a do Dolního Saska. Vedle dobré **spolupráce spolkových zemí** je třeba ocenit také to, že vlastníci a uživatelé zemědělské plochy k úspěchu tohoto rozsáhlého projektu ochotně přispěli **svými vlastními návrhy**. Díky tomu bylo možné realizaci opatření dokončit **za méně než 18 měsíců** od zahájení projektu.

Propojení biotopů mezi jednotlivými chráněnými oblastmi bylo dosaženo pomocí opatření, která zároveň přispěla k naplnění cílů hospodaření podle rámcové směrnice o vodách.

(1) Alte Elde – slepé rameno, které bylo opět napojeno na tok

Oblast

Tok řeky Alte Elde protéká v délce 16 km spolkovou zemí Meklenbursko-Přední Pomořansko a více než čtyři kilometry toku se nachází v Braniborsku.

Sledovaná oblast se rozkládá mezi vodním kanálem Müritz-Elde-Wasserstraße a ústím do řeky Löcknitz.

Povodí a spolková země: Labe, Meklenbursko-Přední Pomořansko, Braniborsko

Koordinační území: střední tok řek Labe-Elde

Označení vodních těles: Meklenbursko- Přední Pomořansko: EMEL-0300, Braniborsko: Alte Elde

Kód: Meklenbursko- Přední Pomořansko: DE59328_0_13937, Braniborsko: DE59328_0_3918

Typ vodního toku podle LAWA: písčité nížinné potoky (s, k) (Meklenbursko- Přední Pomořansko), vodní toky v dolinách (k) (Braniborsko)

Zařazení v systému hodnocení očekávaných výsledků podle RSV: dosažení cíle nepravděpodobné (ekologie), v Braniborsku dosažení cíle nejasné (chemie)

Indikativní ukazatelé zatížení a dopadů (RSV): nedostatky ve struktuře toku, zatížení živinami

Statut ochrany: oblast FFH Alte Elde (mezi obcemi Wanzlitz a Korhn), chráněná krajinná oblast „Unteres Elde- und Meynbachtal“, biosférová rezervace „Flusslandschaft- Elbe-Brandenburg“

Podnět

Hlavním záměrem společného projektu obou zemí pod názvem „Živý tok Alte Elde – obnova biotopu“ je **opětovně vybudovat biotop pro vydru** a umožnit její rozšíření na západ. Vydře v západní Evropě hrozí vyhynutí a je vedena na červeném seznamu ohrožených druhů. Situaci způsobilo především odvodňování mokřadů, napřimování toků, betonování břehových zón, fragmentace biotopů a rostoucí silniční doprava. Nároky vyder na biotop jsou dobrými kritérii při plánování přeměny toků na přírodě blízké, protože ochrana vyder, které jsou posledním článkem sladkovodního potravinového řetězce, vyžaduje podmínky, které jsou příznivé jak pro fytoplankton a vodní rostliny, tak pro makrozoobentos a ryby. Navíc vydry potřebují přírodě blízké břehové struktury.

(2) Vydra ve svém živlu

Cíle

Realizaci tohoto projektu má být vylepšena **ekologická průchodnost** toku Alte Elde a propojeny biotopy mezinárodně významných chráněných oblastí. To **posílí druhovou rozmanitost** a vydra se bude moci rozšířit k Labi a do Dolního Saska. **Přírodě blízkými úpravami** má být vylepšen vodní režim a zlepšen vzhled krajiny. Opatření mají být pojata tak, aby v budoucnu krajina vyžadovala jen minimální údržbu.

Opatření

(3) Jez Görnitz s nově vysazenými dřevinami a obtokovým korytem, které slouží jako rybí přechod

V rámci projektu bylo realizováno 70 jednotlivých opatření. Na 7 jezích byly vybudovány **rybí přechody** ve formě obtokových koryt, např. napojení vodního systému řeky Elde na vodní cestu Müritz-Elde.

Jezy zůstaly zachovány kvůli protipovodňové ochraně. U dvou mostů byly vybudovány přechody pro vydry. Bylo otevřeno 12 původních **ramen** v celkové délce 4 km a vytvořeno 30 vodních těles se stojatou vodou o celkové ploše 3 ha. Navíc byla provedena **revitalizace břehů** v délce asi 1,2 km a v délce několika km byly břehy osazeny keři a dřevinami.

Revitalizace toku Alte Elde

Aktéři/ postup

Investor a zadavatel:

**Wasser- und Bodenverband
„Untere Elde“**,
Wöbbeliner Straße 5a
192 88 Ludwigslust
Walter Jahnke, tel.: 03874 / 22024

**Wasser- und Bodenverband
„Prignitz“**
Berliner Straße 34
193 48 Perleberg

Landkreis Ludwigslust
Garnisonsstraße 1
192 88 Ludwigslust

Projektant:

ARSU GmbH, Standort Potsdam
Benzstraße 7a
14482 Potsdam

PROWA/EPPLER beratende Ingenieure LTD
Hopfenbruchweg 6
19059 Schwerin

Realizace:

Universal-Bau GmbH
Berliner Straße 34
19348 Perleberg

Forst- und Landschaftsbau GmbH Marco Schulz
Am Bahnhof 4
29416 Fleetmarkt

Náklady/ financování

Celkové náklady činily cca 1,9 milionů eur. Ministerstvo životního prostředí spolkové země Meklenbursko- Přední Pomořansko, spolková země Braniborsko a nadace pro životní prostředí Allianz Umweltstiftung München projekt podpořili více než jedním milionem eur.

Další finanční prostředky byly čerpány z Evropského orientačního a záručního fondu pro zemědělství (EAGGF) a ze substitučního finančního fondu země Meklenbursko- Přední Pomořansko.

Výsledky/ hodnocení

Projekt byl zrealizován v období od března 2005 do srpna 2006, tedy **za pouhých 18 měsíců**. Vlastníci, resp. uživatelé dotčených pozemků ochotně předkládali **vlastní návrhy** a tím přispěli k úspěšnému naplnění projektu.

Tento revitalizační projekt je důležitým příspěvkem k uvádění evropské rámcové směrnice o vodách do praxe, protože tok Alte Elde byl v celé délce navrácen do **dobrého hydromorfologického stavu**. To je důležitý předpoklad pro celkový rozvoj dobrého ekologického stavu, který rámcová směrnice o vodě po členských státech EU požaduje do roku 2015.

Díky tomu, že byla otevřena stará ramena, protéká řeka Alte Elde v několika případech opět ve svém původním korytě. **Nově snížené násypy** na mnoha úsecích toku Alte Elde a také v případě několika vedlejších toků, jako např. Laake, velice vylepšují říční morfologickou strukturu. Díky tomuto opatření vznikl důležitý **biotop pro mladé ryby**. Ráz krajiny výrazně obohatily nově založené vodní útvary a osázené břehy. Díky obnovení průchodnosti toku vydrží pozitivně reagují na podmínky v novém biotopu a jejich populace se rozrůstá.

(4) Strmý břeh vytvořený v rámci revitalizace

Kontakty

Allianz Umweltstiftung
Maria-Theresia-Straße 4a
81675 München
Tel.: 089 / 410 733 -6
Fax: 089 / 410 733 -70
www.allianz-umweltstiftung.de
info@allianz-umweltstiftung.de

Ansprechpartner:
Dr. Lutz Spandau (Vorstand)
Dipl.-Ing. Peter Wilde (Projektmanagement)

Landkreis Ludwigslust
Fachdienst Naturschutz
Bernd Wegener
Tel.: 03874 / 62 42 788

Literatura/ Odkazy

H. STRAßER, M. REICHENBACH (2003), Der Otter auf dem Weg. ARSU – Arbeitsgruppe für regionale Struktur und Umweltforschung GmbH, Positionen Heft 10, Mai 2003
www.otterzentrum.de

Zdroje obrázků: Baerens und Fuss (Karte); Bernd Wegener, Landkreis Ludwigslust (1)/(3)/(4); Aktion Fischotterschutz e.V., Hakensbüttel (2); ARSU GmbH, Oldenburg

Redakce: Michael Bender, Tobias Schäfer, Aline Weser, Marika Holtorf, Katrin Kusche

Stav: červenec 2007

Přeložila: Renata Koutná

Upravila: Kateřina Hryzáková, Zora Kasíková

Bundesministerium
für Umwelt, Naturschutz
und Reaktorsicherheit

Arnika
Program Ochrana přírody
Ing. Jana Vítnerová
Chlumova 17, 130 00 Praha 3
Tel/fax: 222 781 471, 222 782 808
E-mail: priroda@arnika.org
www: priroda.arnika.org

Projekt „Best practice“ příklady z Německa a České republiky“ je financován Spolkovým ministerstvem životního prostředí a Spolkovým úřadem pro životní prostředí. Tyto instituce nenesou žádnou zodpovědnost za správnost a úplnost údajů ani případně narušení práv třetích osob. Názory vyjádřené v textu nemusí odpovídat názorům těchto institucí.

GRÜNE LIGA e.V.
Bundeskontaktstelle Wasser
Prenzlauer Allee 230
10405 Berlin
Tel.: +49 30 4433 91 -44 Fax: -33
E-Mail: wasser@grueneliga.de
Internet: http://www.wrrl-info.de